

Τα πρακτικά αποτελέσματα και οι επιπτώσεις της ενδεχόμενης
αντισυνταγματικότητας του ν.4387/16.

*Δρ. Άρτεμις Αναγνώστου-Δεδούλη
Επίτιμος Γενική
Διευθύντρια Κοινωνικής Ασφάλισης
& Πρόνοιας Υπουργείου Εργασίας,
Κοινωνικής Ασφάλισης
& Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Πρόεδρος ΕΠΚΟΔΙ
www.epkodi.gr*

Κυρίες και κύριοι θα ήθελα ως πρόεδρος της ένωσης να ευχαριστήσω κατ' αρχάς θερμά το Δ.Σ και τον Πρόεδρο του ΕΒΕΑ κ. Μίχαλο για την αποδοχή της πρότασής μας να συνδιοργανώσουμε την ημερίδα αυτή αλλά και τους υπηρεσιακούς παράγοντες του ΕΒΕΑ για όλη τη διαδικαστική διευκόλυνση.

Άκουσα με ιδιαίτερη προσοχή τόσο τον κο Γεραπετρίτη όσο και τον κ. Τσαγγαρόπουλο. Είχα παρακολουθήσει με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και προσοχή όλη τη συζήτηση ενώπιον της Ολομελείας του ΣτΕ κατά την εκδίκαση των υποθέσεων αυτών. Είχα δε τη πεποίθηση ότι βασικές ρυθμίσεις του υπό κρίση νόμου θα κριθούν αντισυνταγματικές.

Πανηγύρισα και εγώ μαζί με τους εκπροσώπους και προέδρους των ενώσεων που προσέφυγαν στο Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο της χώρας και τους δικηγόρους, που υποστήριξαν την αντισυνταγματικότητα, τις πρώτες αναφορές στον Τύπο για τη κήρυξη βασικών ρυθμίσεων του νόμου ως αντισυνταγματικών.

Όμως κατά Ευριπίδη **Αι δεύτεραι πως φροντίδες σοφώτεραι¹** δηλαδή οι δεύτερες σκέψεις είναι μάλλον πιο σωστές.

Και οι δεύτερες αυτές σκέψεις ξεδίπλωσαν μπροστά μου ένα εφιαλτικό τοπίο για το ασφαλιστικό-συνταξιοδοτικό ζήτημα της χώρας.

Η ενδεχόμενη αντισυνταγματικότητα των ρυθμίσεων αυτών αδρανοποιούν όλες τις δυνατότητες εξυγίανσης και οικονομικής εξισορρόπησης του

---

¹ Ευριπίδης- Ιππόλυτος

συστήματος και εγκλωβίζουν και ακινητοποιούν όλο το πολιτικό σύστημα. Το πολιτικό σύστημα καθίσταται όμηρος των εξελίξεων αυτών.

Βεβαίως δεν θα προβούμε σε κριτική των αποφάσεων του ΣΤΕ και των νομικών κρίσεων διαπρεπών δικαστών, πολύ περισσότερο που οι αποφάσεις αυτές δεν έχουν δημοσιοποιηθεί και δεν γνωρίζουμε βασικές συνιστώσες αυτών.

Και βεβαίως καλώς πανηγυρίζουν οι δικηγόροι των υποθέσεων αυτών γιατί αποτελεί για αυτούς νομικός έπαινος και καλώς πανηγυρίζουν και οι πρόεδροι των κλάδων όσων προσέφυγαν στο ΣΤΕ γιατί αποτελεί για τους κοινωνική και συνδικαλιστική καταξίωση .

Όμως οι επιπτώσεις θα είναι τραγικές για το σύνολο ασφαλισμένων και συνταξιούχων των κλάδων τους αλλά και γενικότερα για το δημόσιο συμφέρον, για τους εξής λόγους.

Ειδικότερα: τρία είναι τα σημεία αντισυνταγματικότητας

1. Οι υψηλότερες εισφορές των αυτοαπασχολούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών πάνω από ένα ορισμένο ποσό
2. Η αντισυνταγματικότητα της ένταξης και συγχώνευσης των ταμείων των αυτοαπασχολούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών και του ΟΓΑ στον ΕΦΚΑ και
3. Η μείωση των συντάξεων μέσω του επανυπολογισμού αυτών.

Είναι γεγονός ότι τα 2 από τα τρία, το ενδιάμεσο είναι πολιτικά αδιάφορο, αποτελούν βραχυπρόθεσμα «βούτυρο» στο ψωμί της Κυβέρνησης. Διότι θα αποτελέσουν το νομικό της άλλοθι και το επιχείρημα προς τους δανειστές, αλλά και το δικό της κόσμο, για μείωση των υψηλών εισφορών των ελεύθερων επαγγελματιών και αυτοαπασχολούμενων, και ταυτόχρονα διαπραγματευτικό χαρτί και γραμμή άμυνας για τη μη υλοποίηση των ψηφισθέντων για τον επανυπολογισμό =μείωση των ήδη καταβαλλομένων συντάξεων. Και τα δύο με πολλαπλά πολιτικά οφέλη και μάλιστα κοντά στο δρόμο προς τις εκλογές.

Όμως οι επιπτώσεις που θα έχει η μείωση των εισφορών και η αναστολή του επανυπολογισμού θα επιφέρει άμεση επιδείνωση των οικονομικών μεγεθών του ΣΚΑ.

Ήδη, όπως ο ίδιος ο Υφυπουργός Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε δημοσίευσή του στη Καθημερινή στις 6 Μαΐου δήλωσε : το 87% των ασφαλισμένων καταβάλλουν μειωμένες εισφορές έως 200 ευρώ ενώ με το προηγούμενο καθεστώς μόλις το 27% κατέβαλλε αντίστοιχες εισφορές. Άρα καταλήγει «πρόκειται για μεγάλη ελάφρυνση». Ενώ δήλωσε ότι, επανεξετάζει και τη μείωση των υψηλών εισφορών των ελεύθερων επαγγελματιών, το οποίο

κατά τις δηλώσεις του τότε Υπουργού κ. Κατρούγγαλου θα κάλυπτε τις απώλειες των εσόδων από τις μειώσεις του 87%.

Η μείωση των εισφορών (ανεξάρτητα εάν αυτό είναι νομικά αποδεκτό και κοινωνικά δίκαιο, δεν εξετάζεται στο σημείο αυτό ,προσωπικά συμφωνώ και με του νομικούς ισχυρισμούς του κου Γεραπετρίτη ως φόρου κλπ) συνεκτιμώμενη και με τις μειώσεις στο 87% θα επιφέρει περαιτέρω μείωση των εσόδων.

Επιπροσθέτως, η ενδεχόμενη αντισυνταγματικότητα της ένταξης στον ΕΦΚΑ και η οργανωτική ανεξαρτητοποίηση του ΟΑΕΕ,Τ. ΝΟΜΙΚΩΝ , κλπ καθιστά οικονομικά αδύνατη τη λειτουργία τους και την απρόσκοπτη καταβολή των συντάξεων, με το δεδομένο ότι σήμερα στηρίζονται κυρίως και εξυπηρετούνται από τις εισφορές των μισθωτών δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

Από την άλλη πλευρά η ενδεχόμενη αντισυνταγματικότητα των μειώσεων των συντάξεων δια του επανυπολογισμού τους ,όσο και αν εξυπηρετεί πολιτικά πρόσκαιρα, καθηλώνει τις πολιτικές ηγεσίες στη λήψη μέτρων για την οικονομική εξισορρόπηση των οικονομικών μεγεθών του ΣΚΑ ,το ύψος των συντάξεων οποίων δεν μπορεί να διασφαλιστεί μέσω των ιδίων του πόρων

Αν και θα ήταν παράδοξο να καταλήξει το ΣΤΕ σε ανάλογη απόφαση, με το δεδομένο ότι έχει παγίως νομολογηθεί, ότι ο κανονιστικός νομοθέτης μπορεί να αυξομειώνει το ύψος των συντάξεων και ότι το κράτος δεν εγγυάται το ύψος αυτών ή, μη μόνο το σκληρό πυρήνα του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, που άλλοτε ήταν τα Κ.Ο και σήμερα η Εθνική σύνταξη .

Εθνική σύνταξη την χρηματοδότηση της οποίας υπόσχεται το κράτος με το άρθρο 2 παρ 2 του ν.4387/16 και για την οποία και μόνο θα καταβάλλει την αντίστοιχη επιχορήγηση στο ΣΚΑ. από 2025 σύμφωνα με το ολιστικό σχέδιο ανάπτυξης της Κυβέρνησης για την επανεκκίνηση της οικονομίας.

Θα ήταν μείζονος σπουδαιότητας για τη μορφή, τη νομική φύση και εξέλιξη του ασφαλιστικού συστήματος αν το ΣΤΕ αναδείκνυε την Αρχή της Ανταποδοτικότητας ως Συνταγματική περιωπή .

Προς επίρρωση των ανωτέρω θέτω υπόψη σας τα ακόλουθα οικονομικά στοιχεία :

Απολογιστικά στοιχεία 31-12-2017

Έσοδα από εισφορές Κλάδου Σύνταξης		Δαπάνες συνταξιοδότησης
Μισθωτών Ιδιωτικού τομέα	6,229 δισ. €	12,148 δισ. €
Μισθωτών του Δημοσίου	1,044 δισ.€	6,109 δισ. €
Αυτοαπασχολουμένων (ΟΑΕΕ)	825 εκ. €	3,205 δισ. €
Ε.Τ.Α.Α	202 εκ. €	940 εκ. €
Ο.Γ.Α	256 εκ.€	3,188 δισ. €
Σύνολο	8,556 δισ. €	25,590 δισ. €

Ετήσια συνταξιοδοτική Δαπάνη 2017

Ετήσια δαπάνη (συνταξιοδότησης έτους 2017 μόνο για Κλάδο Σύνταξης)	25 ,590 δισ. €
Έσοδα (από εισφορές έτους 2017)	8,556 δισ. €
Έλλειμμα	17,034 δισ. €
Κρατική επιχορήγηση	14.624 δισ. € + 395 εκ.€ από τον ΑΚΑΓΕ + 1.129 δισ.€ από ρυθμίσεις (=16,148 δισ €)

Στοιχεία Μαΐου 2018

Αριθμός Συνταξιούχων		Μηνιαίες Δαπάνες συνταξιοδότησης	Μηνιαίες εισπραχθείσες εισφορές μηνός Απριλίου
ΟΑΕΕ	359.527	267.2 εκ. €	60 εκ. €
ΕΤΑΑ	76.420	78.3 εκ. €	16 εκ. €
ΟΓΑ	602.500	267.7 εκ. €	21 εκ. €
ΕΦΚΑ (ΜΙΣΘΩΤΟΙ)	1.097.000	689.6 εκ. €	540 εκ. €
ΔΗΜΟΣΙΟ	498.000	469.8 εκ. €	114 εκ. €

Χρηματοδότηση Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης –Εθνική Σύνταξη:
Άρθρο 2 παρ2,ν.4387/16

Αριθμός Συνταξιούχων	$2.544.290 \times (\text{μέση Ε.Σ.})360\text{€} \times 12\text{μήνες} = 10,991 \text{ δισ. €}$
----------------------	--

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Το 14,620 δισ € της κρατικής επιχορήγησης ενσωματώνει και τα 5 δισ που αφορά την κάλυψη συνταξιοδοτικής δαπάνης δημοσίων υπαλλήλων. Άρα η καθαρή χρηματοδότηση για το ΣΚΑ έτους 1017 περιορίζεται στα 9,5 δισ € (πέραν της υποχρέωσης του δημοσίου για κάλυψη των συντάξεων των Δ.Δ), όσο δηλαδή είναι και η εκ του νόμου υποχρέωση.

Τα παραπάνω στοιχεία με απόγνωση ανακαλούν το «Δει δε χρημάτων.....»

Και βεβαίως παρά τις νομικές θεωρήσεις και προσεγγίσεις περί αντισυνταγματικότητας των μειώσεων δεν θα πρέπει να παροράτε ούτε να υποτιμάται η διαχρονική νομική αξία της αρχής του Ρωμαϊκού Δικαίου “Impossibiliun nulla obigatiun est” δηλαδή νομικές κατασκευές που έχουν ως λογική προϋπόθεση το αδύνατο είναι θνησιγενείς. Δηλαδή ότι και αν πούμε νομικά, όσες θεωρίες και αν αναπτύξουμε, όσα λόγια και αν πούμε αν δεν υπάρχουν χρήματα, όλα έχουν μικρό και σύντομο χρόνο διάρκειας .

Παρά ταύτα και παρά τη σκληρότητα της οικονομικής πραγματικότητας κλείνοντας θα ήθελα να τονίσω ότι δεν θα πρέπει να αγνοούμε ή να παραβλέπουμε τα μεγάλα προβλήματα που δημιούργησε η οικονομική κρίση στη κοινωνία στο μεμονωμένο άτομο ,(που το κτυπά η ανεργία, που δεν έχει να ζήσει, να πληρώσει τα δάνεια ,που βλέπει να χάνει το σπίτι του) .

Εδώ το κύριο λόγο έχει η πολιτική και οι πολιτικοί μας, οι οποίοι καλούνται να επιλύσουν τη δύσκολη εξίσωση και να εξισορροπήσουν την αγριότητα της πραγματικότητας των οικονομικών μεγεθών και τις ανθρώπινες ανάγκες.

Και θα πρέπει όλοι μας να έχουμε υπόψη μας ότι οι νομικές κατασκευές και οι πολιτικές παλινδρομήσεις δεν μπορούν να ασκούνται ακίνδυνα για την κοινωνική ειρήνη και συνοχή.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας